

POSTANOWIENIE

Dnia 11 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk

w sprawie **P. H.**

oskarżonego z art. 158 § 1 k.k. i in.,

J. H.

oskarżonego z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 11 września 2023 r.

skargi obrońcy oskarżonego

od wyroku Sądu odwoławczego – Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 7 lutego 2023 r., sygn. akt XI Ka 1239/22,

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej

z dnia 22 czerwca 2022 r., sygn. akt II K 1163/19, i przekazującego sprawę

do ponownego rozpoznania,

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

oddalić skargę.

UZASADNIENIE

P. H. został oskarżony m.in. o to, że:

„I. w dniu 07 czerwca 2019 r. w D., woj. [...] działając wspólnie i w porozumieniu z innymi ustalonymi osobami poprzez uderzenie i kopanie po całym ciele wziął udział w pobiciu M. L., A. L. i M. P., czym naraził ich na bezpośrednie niebezpieczeństwo spowodowania obrażeń ciała powodujących naruszenie czynności narządu ciała na okres powyżej siedmiu dni, tj. o czyn z art. 158 § 1 k.k. (...).”

J. H. został oskarżony m.in. o to, że:

„I. w dniu 07 czerwca 2019 r. w D., woj. [...] działając wspólnie i w porozumieniu z innymi ustalonymi osobami poprzez uderzenie i kopanie po całym ciele wziął udział w pobiciu M. L., A. L. i M. P., czym naraził ich na bezpośrednie niebezpieczeństwo spowodowania obrażeń ciała powodujących naruszenie czynności narządu ciała na okres powyżej dni siedmiu,

tj. o czyn z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. (...).”

Wyrokiem z dnia 29 czerwca 2022 r. Sąd Rejonowy w Białej Podlaskiej, sygn. akt II K 1163/19, orzekł m.in.:

„I. Oskarżonych (...) P. H., J. H. (...), uznaje za winnych tego, że w dniu 07 czerwca 2019 r. w D., woj. [...] działając wspólnie i w porozumieniu wzięli udział w pobiciu poprzez kopanie i bicie po twarzy M. L., A. L. i M. P., czym narazili ich na bezpośrednie niebezpieczeństwo spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu i w następstwie czego M. L. doznał obrażeń ciała w postaci wylewu krwi pourazowego w płamce oka prawego i pęknięcia błony Brucha skutkujące trwałymi podsiatkówkowymi bliznami w płamce oka prawego - skutkiem czego M. L. trwale utracił zdolność widzenia okiem prawym, czym spowodowali u niego ciężki uszczerbek na zdrowiu tj. czynu wypełniającego znamiona z art. 158 § 2 w zw. art. 158 § 1 k.k. (...).”

Apelacje od tego wyroku wnieśli prokurator oraz pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego M. L., zaskarżając wyrok w całości na niekorzyść m.in. P. H. i J. H.

Prokurator zarzucił m.in.:

„błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, że zachowanie oskarżonego J. H. wypełniło znamiona czynu opisanego art. 158 § 2 k.k., w sytuacji gdy prawidłowa analiza materiału dowodowego, w tym zeznań świadków oraz wyjaśnień samych oskarżonych skłania do wniosku, iż oskarżony J. H. wziął udział wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami w pobiciu pokrzywdzonych M. L., A. L. i M. P., jednak to jego indywidualne zachowanie sprawcze nakierowane na osobę pokrzywdzonego M. L. w postaci kopnięcia go nogą w twarz skutkowało ciężkim uszczerbkiem na zdrowiu pokrzywdzonego w postaci trwałej utraty widzenia w oku

prawym, a co za tym idzie jego zachowanie należało zakwalifikować z art. 156 § 1 pkt 1 k.k. w zb. z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. (...)"

i wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi właściwemu do rozpoznania sprawy.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego sformułował m.in. zarzut obrazy „przepisów prawa materialnego polegający na zakwalifikowaniu czynu przypisanego J. H. z art. 158 § 1 kk w zw. z art. 157 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk zamiast art. 156 § 1 kk, w sytuacji gdy z opinii dr M. F. z dnia 16 września 2020 r. jednoznacznie wynika, że pokrzywdzony M. L. doznał trwałego i ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci utraty widzenia w oku prawym wg. art. 156 § 1 kk, a Sąd uprzedził oskarżonych o zmianie prawnej kwalifikacji czynu (...)"

i m.in. wniósł o zmianę kwalifikacji prawnej czynu zarzucanemu J. H. na art. 156 § 1 k.k. i orzeczenie wobec wszystkich oskarżonych surowszych kar pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 7 lutego 2023 r., sygn. akt XI Ka 1239/22, na podstawie art. 439 § 1 pkt 4 k.p.k. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę m.in. P. H. i J. H. przekazał do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Lublinie jako Sądowi I instancji.

Skargę od tego wyroku wniósł obrońca P. H. i J. H., zaskarżając go w całości. Zarzucił on:

1. naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 k.p.k., polegające na niezasadnym uchyleniu na podstawie art. 439 § 1 pkt 4 k.p.k. wyroku Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej z dnia 29 czerwca 2022 r., sygn. akt II K 1163/19 i przekazaniu sprawy m.in. P. H. i J. H. do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Lublinie jako Sądowi I instancji, podczas gdy w realiach sprawy ww. przesłanka uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania nie zachodzi, bowiem:

a) czyny zarzucane oskarżonym, z uwzględnieniem ustaleń poczynionych w toku rozprawy przez Sąd Rejonowy, nie uzasadniają właściwości rzeczowej Sądu Okręgowego jako Sądu I instancji;

b) Sąd Rejonowy - wbrew stanowisku Sądu Odwoławczego - dokonał prawidłowej kontroli swojej właściwości, w efekcie której uznał się właściwym do

rozpoznania przedmiotowej sprawy, dokonując, wynikającego z prawidłowej oceny dowodów ustalenia, iż brak było możliwości indywidualizacji sprawcy, który miał spowodować u pokrzywdzonego M. L. uszczerbek na zdrowiu z art. 156 § 1 pkt 1 k.k., co znalazło odzwierciedlenie w uzasadnieniu wyroku Sądu Rejonowego z dnia 29 czerwca 2022 r.;

c) Sąd Odwoławczy nie wskazał z jakiego powodu uznał za błędne ustalenia dokonane przez Sąd I instancji w zakresie możliwości indywidualizacji sprawcy obrażeń spowodowanych u pokrzywdzonego M. L., w ogóle nie odniósł się do oceny dowodów dokonanej w tym przedmiocie przez Sąd Rejonowy, podczas gdy Sąd ten szczegółowo omówił ww. zagadnienie, a nadto nie uzasadnił (poza bardzo ogólnym sformułowaniem odnoszącym się dowodów zgromadzonych w sprawie) swojego stanowiska, iż istnieje możliwość ustalenia, kto konkretnie spowodował uszczerbek u M. L., w tym w ogóle nie odniósł się do niezwykle istotnej z punktu widzenia osobnej kwalifikacji czynu z art. 156 § 1 k.k. kwestii strony podmiotowej ww. przestępstwa.

Autor skargi wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 7 lutego 2023 r., sygn. akt XI Ka 1239/22 i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na skargę prokurator wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k., uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Sąd Najwyższy, prowadząc kontrolę skargową, ogranicza się do badania, czy w sprawie, na etapie postępowania przed sądem pierwszej lub drugiej instancji, zachodzi bezwzględna przyczyna odwoławcza (art. 439 § 1 k.p.k.) albo czy sąd odwoławczy zasadnie uznał, że ma miejsce wypadek wskazany w art. 454 k.p.k., albo konieczne jest przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Dlatego też słusznie przyjmuje się w orzecznictwie, że aby Sąd Najwyższy mógł ustosunkować się do podniesionych w skardze zarzutów, uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego winno być tak sformułowane, by wynikało z niego jednoznacznie, która z przesłanek była

podstawą uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2017 r., sygn. akt II KS 3/17).

Treść wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie i analiza pisemnych motywów jego orzeczenia pozwoliła poczynić ustalenia stojące w zdecydowanej opozycji do stanowiska zawartego w skardze obrońcy oskarżonych. Niewątpliwie w rozpoznawanej sprawie wydanie wyroku kasatoryjnego nastąpiło z przyczyn określonych w art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k. z wyraźnym wskazaniem, że zachodziła bezwzględna przyczyna odwoławcza określona w art. 439 § 1 pkt 4 k.p.k. Stwierdzenie to przesądziło o uznaniu orzeczenia Sądu drugiej instancji za zasadne.

Natomiast z uzasadnienia skargi wynika, że jej autor *de facto* postuluje, aby Sąd Najwyższy w tym nadzwyczajnym postępowaniu, jakim jest postępowanie z Rozdziału 55a k.p.k., zbadał prawidłowość rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Lublinie zarzutów zawartych w apelacji prokuratora. Obrońcy oskarżonych wyraźnie przy tym umknęło, iż skarga na wyrok uchylający sąd odwoławczego, nie ma charakteru swoistej „superapelacji”, gdzie Sąd Najwyższy byłby zobowiązany do przejmowania roli sądu odwoławczego i ponownego oceniania zarzutów apelacyjnych (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2018 r., sygn. akt III KS 2/18).

W tym stanie rzeczy, biorąc pod uwagę, że orzeczenie Sądu odwoławczego znajdowało podstawy w art. 437 § 2 *in fine* k.p.k., i stwierdzając poprawność zastosowania przez Sąd Okręgowy tego przepisu, należało skargę obrońcy oskarżonych oddalić (art. 539e § 2 k.p.k.).

(AK)

[ł.n]

